

GESTALTNINGSPROGRAM VÄSTRA KUNGSBÄCK

VERSION 4
2024-05-24

Gävle
KOMMUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

UPPDRAG

Uppdragsnamn: Gestaltningsprogram Västra Kungsbäck
Titel på rapporten: Gestaltningsprogram Västra Kungsbäck
Rapport/presentationstyp: Gestaltningsprogram
Version: 4
Datum: 2024-04-24

MEDVERKANDE

Beställare: Gävle kommun
Kontaktperson: Johanna Sundqvist

Konsult: Tyréns AB

Uppdragsansvarig: Sverker Hanson

Handläggare: Ulrika Berggren, Arkitekt
Sebastian Lundberg, Arkitekt
Karin Manberger, Landskapsarkitekt
Tove Falk, Landskapsarkitekt

Kvalitetsgranskning: Sverker Hanson

Eventuell anvisning: *Foton och illustrationer framtagna av Tyréns om inget annat anges.*

Tyréns Sverige AB

Tel: 010 452 20 00
www.tyrens.se

Säte Stockholm
Org.Nr: 556194-7986

INLEDNING 3

BAKGRUND
SYFTE & MÅL

FÖRUTSÄTTNINGAR..... 4

BESKRIVNING AV OMRÅDET 5

LOKALISERING
KOPPLINGAR/RÖRELSE
BEFINTLIG VEGETATION & NATURVÄRDEN
BEBYGGELSE
LANDSKAPSBILD

GESTALTNINGSINTENTION/BÄRANDE PROGRAMIDÉ 11

ÖVERGRIPANDE STRUKTUR 12

ZONERING - OMRÅDESKARAKTÄRER
GRÖN- OCH BLÅSTRUKTUR
TRAFIKNÄT
ILLUSTRATIONSPLAN

GESTALTNINGSPRINCIPER 17

ZON A
ZON C - NATURSTRÅKET
ZON B OCH D
ZON E - UTVECKLINGSOMRÅDE
ZON F - ERSÄTTNINGSBOTOP
ZON G - MACKMYRA
MÖTE MED E4:AN
GATURUM
BELYSNING OCH SKYLTNING
DAGVATTENDAMMAR
GRÖNA ÅTGÄRDER

ILLUSTRATION VY 24

VIDARE ARBETE 25

INLEDNING

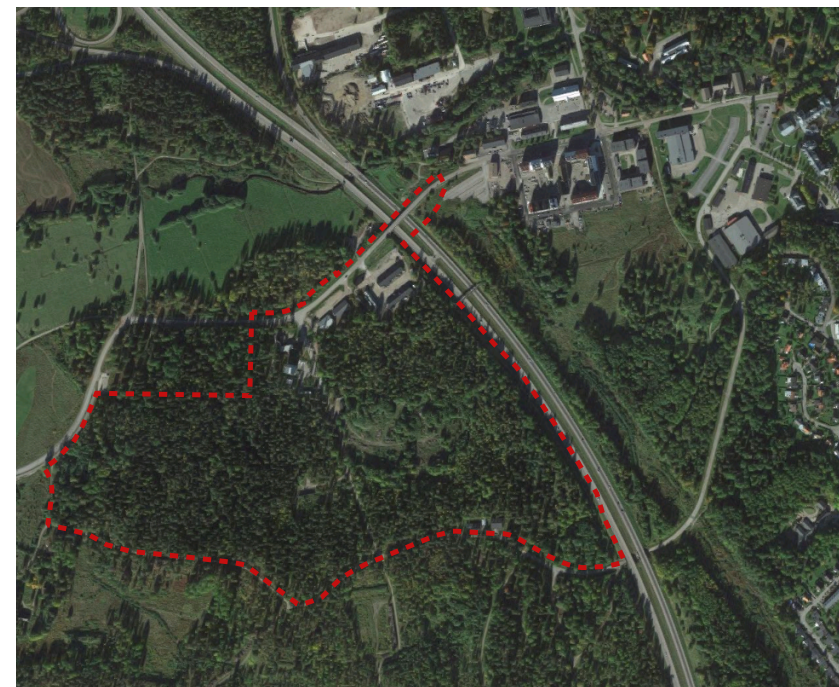
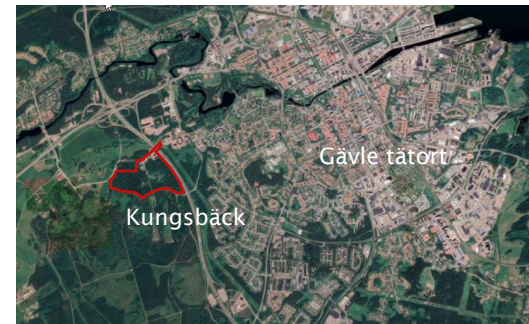
BAKGRUND

I Gävle kommun finns en stor efterfrågan på verksamhetsmark av olika slag. Kommunen har som mål att en beredskap ska finnas på 60 ha ledig verksamhetsmark, vilket i dagsläget inte uppfylls. Kungsbäcksområdet har i fördjupad översiktsplan för Gävle stad pekats ut som ett utvecklingsområde för både bostäder och verksamheter.

Samhällsbyggnadsnämnden har beslutat om att pröva möjligheten att utöka och omvandla ett sedan tidigare planlagt industriområde till ett verksamhetsområde med inriktning på service, tjänster och kunskap. Området ska ge plats för företag och verksamheter men samtidigt vara en representativ entré till ett Gävle med det strategiska läget vid E4.

SYFTE & MÅL

Detta program ska biläggas den nya detaljplanen för Västra Kungsbäck och kunna bistå exploatörer, konsulter och kommunala tjänstemän gällande intentioner för området, ambitionsnivå för gestaltungsarbetet för byggnader och platsmark samt guida läsaren till vidare läsning gällande exempelvis kompensationsåtgärder för biologisk mångfald.

FÖRUTSÄTTNINGAR

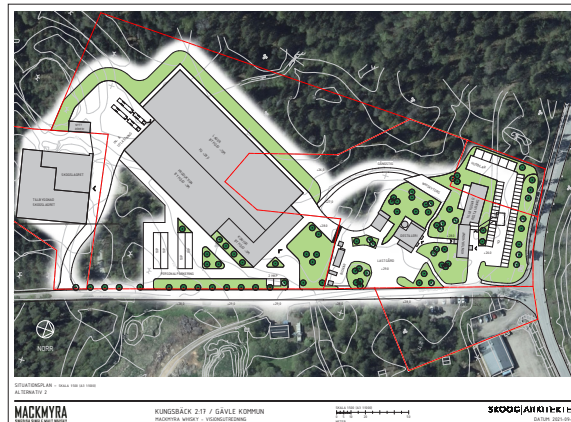
Här listas utredningar och skisser som varit förutsättningar för framtagandet av gestaltungsprogrammet.

EKOLOGISKA UNDERLAG

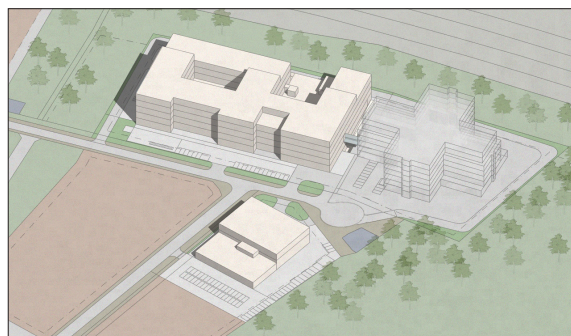
- Dagvattenutredning till förprojektering, Sweco 2023-03-30
- Översyn av förprojektering och utredningar, Civils con 2023-12-15
- PM - Förslag till Artskyddsåtgärder, Civils con, Calluna 2023-01-30

ÖVRIGA UNDERLAG

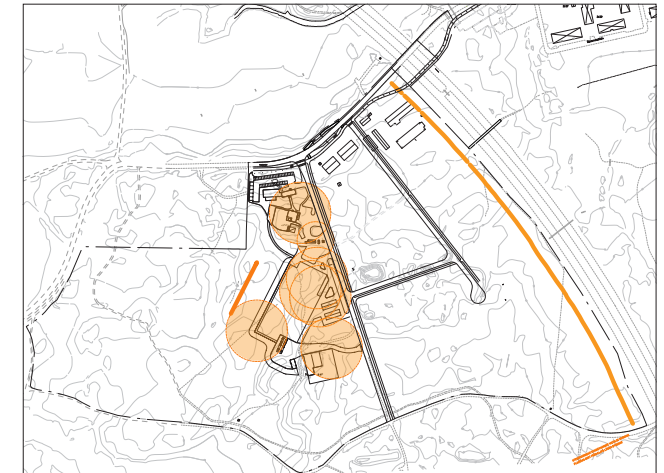
- PM GC-bro över E4, Sweco (odaterad)
- Mackmyras exploatering - skissunderlag Skoog Arkitekter dat. 2021-09-06.
- Polisens exploatering - skissunderlag Niras och AG arkitekter dat. 2024-02-21.
- Riskbedömning, Structor 1136-103.
- Mobilitetsutredning Västra Kungsbäck, Trivector 2021-08-23

Skissunderlag för Mackmyras exploatering.

Skissunderlag för Polisens exploatering.
Från Niras och AG arkitekter dat. 2024-02-21.

Skyddsavståndet för Mackmyra Whiskey är 30 m för explosionsavlastning och 50 m för hantering av brandfarlig vätska. Över 29 m avstånd från E4 behövs inga skyddsåtgärder. Uteserveringar/stadigvarande vistelse utomhus placeras bort från E4 och Kolonnvägen på läsida byggnad.

BESKRIVNING AV OMRÅDET

LOKALISERING

Planområdet är beläget centralt i Gävle kommun, ca 2,5 km väster om centrum. Genom Kungsbäck löper riksväg E4 med Västra och Östra Kungsbäck på varsin sida av vägen där planområdet är lokaliserat i den västra delen.

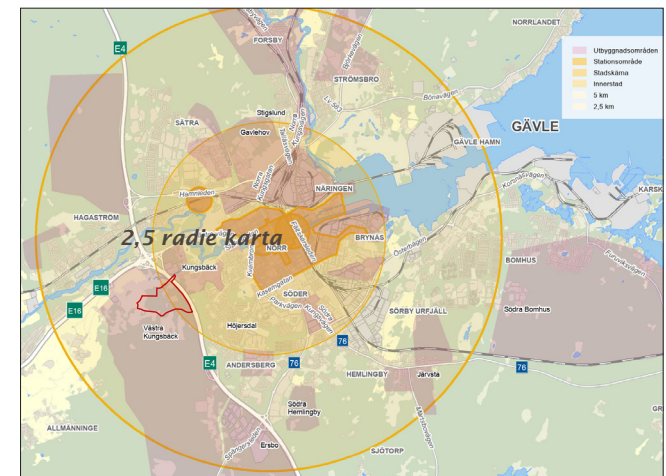
Under det förra seklet användes området för militära övningar fram till dess att regementet avvecklades under 1990-talet. Terrängen bär fortfarande spår av verksamheten. Numera är det ett uppskattat område för rekreation och friluftsliv.

Viss verksamhet bedrivs i de äldre militära byggnaderna vid Kungsbäcksvägen. Fyrverkeritillverkning bedrivs i södra delen av området vid Hällhammarsvägen. Mackmyra har på senare år etablerat destilleri, besökscentrum och lager väster om Kolonnvägen.

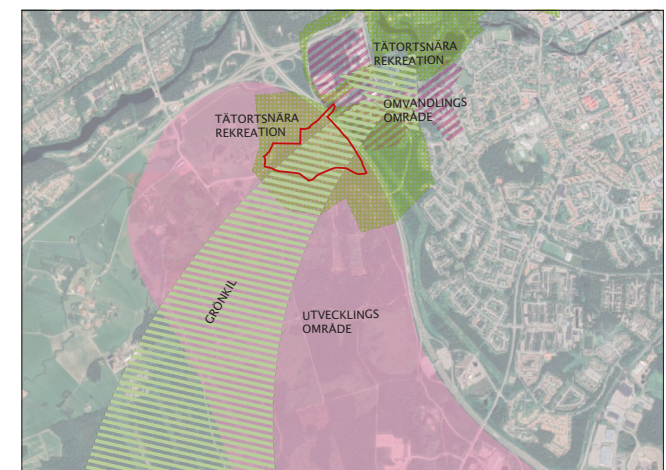
Västra Kungsbäck utgör ett av kommunens utpekade utvecklingsområden, se bild. Här planeras nya bostäder, verksamhets- och rekreationsområden som kommer att utvecklas på lång sikt.

Nordväst om planområdet ligger det öppna jordbrukslandskapet, Valboslätten, mot Gävleån med karaktäristiska byklungor. Här finns även ett flertal fornlämningar såsom gravfält från järnåldern och hägnadssystem.

Ur Naturvärdesinventeringen (Calluna, 210824): *"Planområdet ligger i Kungsbäckskilen, en av Gävles viktigaste gröna kilar, vilken kopplar samman Gävles centrala park- och naturområden med odlingslandskapet på Valboslätten, Valboåsens värdefulla tallskogar, samt med skogs- och odlingslandskapet mot Skogsmur och Sälgsjön, söder om Kungsbäck. E4 som löper bredvid inventeringsområdet i öst kan betraktas som en spridningsbarriär"*

Avstånd från centrum. Källa: Gävles arkitekturpolicy

Planområdet ligger i ett utpekad utvecklingsområde.

BESKRIVNING AV OMRÅDET

KOPPLINGAR/RÖRELSE

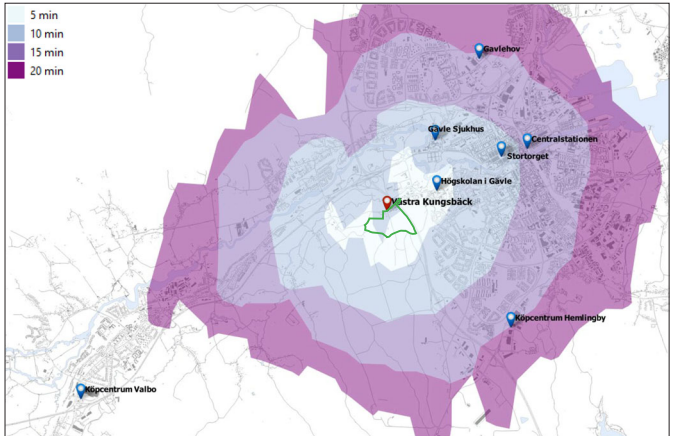
Området försörjs med bil via Kungsbäcksvägen och Kolonnvägen. Trafik från det regionala vägnätet leds företrädesvis in från väster via E16 och trafikplats Hagaström (198) då Kungsbäcksvägen österut har begränsad kapacitet och trafiktäthet. Kungsbäcksvägen saknar separat gång- och cykelbana. Avståndet från trafikplats Hagaström är ca 2 km.

Från öster kan man som gående och cyklist nå området via Kungsbäcksvägen på bro över E4:an i norr, i vägport under E4 Stenhammarsvägen/Hällhammarsvägen i söder och på GC-bro över E4:an mer centralt. Från väster kan man komma via Kungsbäcksvägen, som delvis har separat GC-bana. Från väster och söder kan man nå området via grusvägar och stigar. Gångbron kommer på sikt att utgå i samband med att ny bro byggs för gående och cyklist.

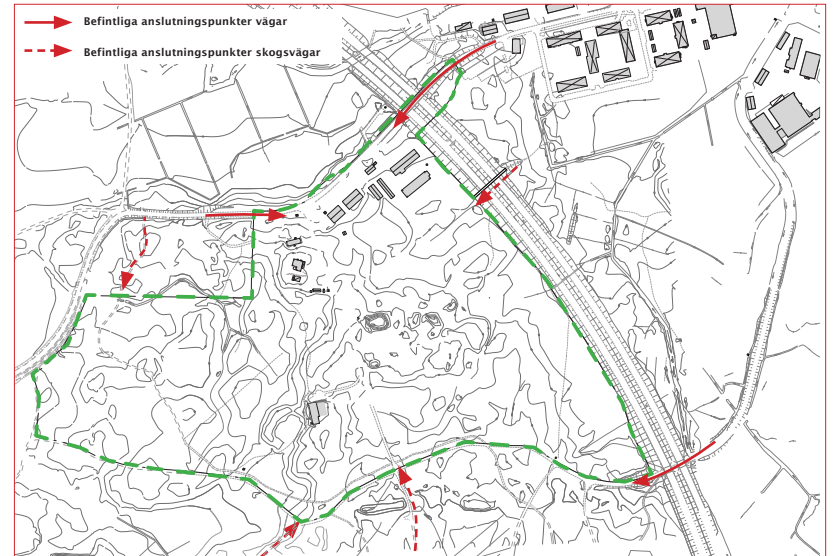
Området saknar i nuläget kollektivtrafikförsörjning. Närmaste hållplats (Stallplan) ligger på ca 700 m gångavstånd. Ny buss-hållplats planeras i anslutning till området längs Kungsbäcksvägens båda sidor.

Utredning om framtida trafikering pågår. Med denna hållplats blir det längsta gångavståndet ca 300 m.

Tillgänglighet med cykel 5, 10, 15 och 20 minuters reslängd. Källa Trivector.

Befintlig gångbro

Kopplingar till området

BESKRIVNING AV OMRÅDET

BEFINTLIG VEGETATION OCH NATURVÄRDEN

För utförlig beskrivning av den befintliga vegetationen och naturvärdesinventering, se Callunas naturvärdesinventering (*Naturvärdesinventering (NVI) – Vid Kungsbäck, Gävle kommun, inför detaljplanearbete 2021*). Naturvärdesinventering är ej gjord inom zon F.

Området täcks idag till största delen av blandbarrskog. Öster om Kolonnvägen karaktäriseras skogen av fuktig mark med mindre vattensamlingar och kärrliknande partier, längst söderut är marken torrare. I områdets centrala delar finns ruderatmark som idag används som upplagsyta.

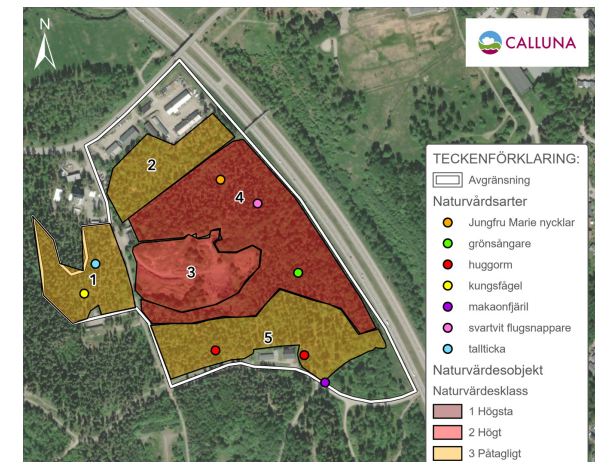

Blöta partier öster om Kolonnvägen.

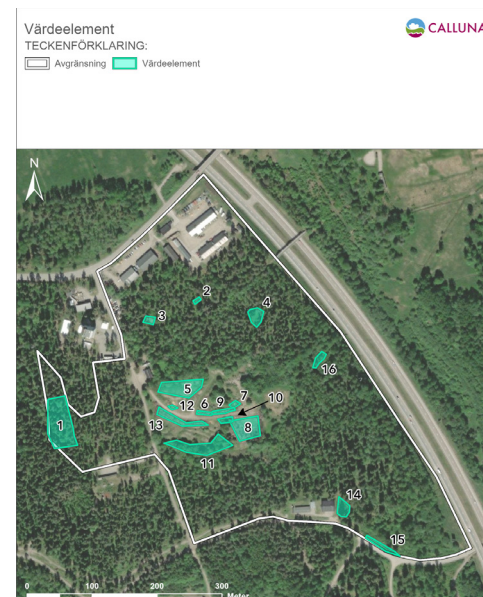

Faunadepåer centralt i området.

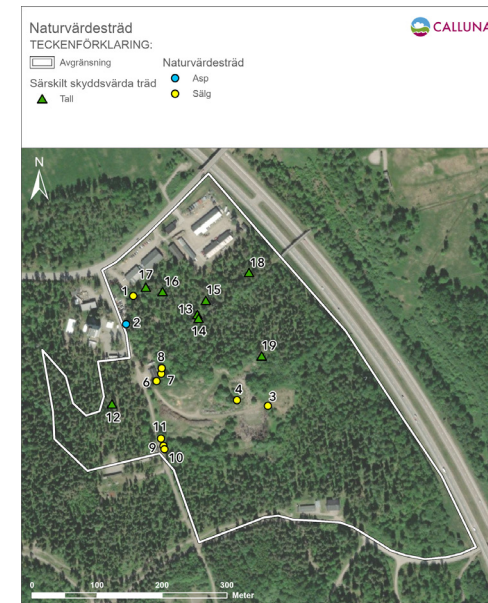
Resultatet av Callunas naturvärdesinventering visar att området innefattar värdelement, naturvärdesträd, naturvärdsarter och naturvärdesobjekt, se kartor från Callunas naturvärdesinventering.

Naturvärdesarter och -objekt. Källa Calluna.

Värdeelement, Källa Calluna.

Naturvärdesträd. Källa Calluna.

BESKRIVNING AV OMRÅDET

BEBYGGELSE

Planområdet utgörs till största delen av naturmark men Försvarsmaktens närvaro kan ses på ett flertal ställen. På 1930- och 1940-talet fanns det flera militära skjut- och övningsfält i Kungsbäck. Bebyggelsen mot Kungsbäcksvägen består till viss del av äldre förrådsbyggnader, som troligen tillhört Försvarsmakten och nyare lager/förråd i korrugerad plåt.

Mackmyras etablering har gett området en ny arkitektonisk identitet. Formspråket som används är tydliga volymer med naturliga material, mörkbetsat trä och betong. Volymerna samspelar väl med omgivningen och är på ett känsligt sätt placerade i landskapet så att naturens närvaro är påtaglig.

Befintlig bebyggelse mot Kungsbäcksvägen.

Befintlig bebyggelse mot Kungsbäcksvägen.

Mackmyras destilleritorn.

Korsning mot Kolonnvägen, Mackmyras restaurang till höger, destilleriet till vänster.

BESKRIVNING AV OMRÅDET

LANDSKAPSBILD

Västra Kungsbäckens landskapsbild präglas av täta skogspartier varierat med öppna gräslandskap och bebyggelse i små kluster. Planområdet är mer ett utpräglat naturområde som särskiljer sig från stadsmiljön öster om E4:an. Skogsmarken som täcker stora delar av planområdet ger området en övergripande sluten karaktär. Öppna delar upplevs i planområdets centrala ruderatmark, och i planområdets norra delar längs med Kungsbäcksvägen.

E4:an utgör en stark visuell barriär mellan den östra och västra sidan av Kungsbäck. Undantaget är Kungsbäcksvägens bilbro som skapar ett rumsligt sammanhang med bebyggelsen öster

om E4:an och bebyggelsen i planområdets norra del längs Kungsbäcksvägen. E4:an påverkar även planområdets landskapsbild genom buller från trafik.

Upplevelsen av Västra Kungsbäck som ett rekreativt område avtar ju närmare E4:an man kommer.

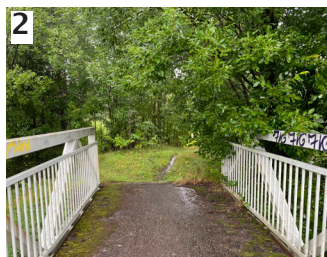
Fronten mot E4:an utgörs av tät blandskog, bortsett från ett mer öppet parti som sträcker sig från bilbron och ca 100 meter söderut. Körandes i nordlig riktning på E4:an kan man skymta planområdets befintliga bebyggelse i höjd med detta parti.

Rörelse över Kungsbäcksvägens bilbro i västlig riktning utgör en utblickspunkt med siktlinjer mot planområdets norra delar, Mackmyras högsta byggnad, samt den öppna rekreativa Valboslätten norr om planområdet. Mackmyras högsta byggnad går även att se från Åkermanskulle beläget öster om E4:an. Vidare skapar Kolonnvägen en rak siktlinje genom den täta skogsmarken i nord-sydlig riktning. Siktförhållanden för känsliga delar norr om planområdet bör utredas mer ingående.

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Mackmyras högsta byggnad syns från Åkermanskulle.

Tät och vildvuxen vegetation möter den befintliga gångbron.

Smal stig ansluter till gångbron och Kolonnvägen.

- Sluten karaktär som skymmer sikt
- Siktlinjer
- Barriärupplevelse
- Koppling bebyggelse
- Koppling öppet naturlandskap
- Landmärke
- Foto från vy

Kolonnvägen skapar siktlinje i nord-sydlig riktning.

Öppen karaktär med mänsklig påverkan.

Tät blandskog i väster.

Slänt mot E4:an, bebyggelse skymtas.

Tät skogsridå sedd från E4:an.

GESTALTNINGSINTENTION/BÄRANDE PROGRAMIDÉ

GRÖN PROFIL

Området ska även efter exploatering upplevas som en del av skogslandskapet. Dels genom att befintliga träd bevaras i så stor utsträckning som möjligt och blir en del av uttrycket i området. Dels genom att byggnadernas material smälter in i landskapet. Hållbara lösningar ska vara synliga såsom öppen dagvattenhantering, solceller på taken och liknande.

Vid omvandlingen av området ska i största möjliga mån inhemskt växtmaterial användas och biologisk mångfald ska gynnas genom att exempelvis ersätta habitat som skadas och att skapa nya habitat.

Ambitionen är att områdets struktur ska stå robust för framtida klimatförändringar och vara flexibel nog att kunna anpassas efter verksamheters framtida behov.

SAMBAND – STRUKTUR

Ambitionen med strukturplanen är att den östra och västra sidan av Gävle ska växa ihop. Västra Kungsbäck ligger på gränsen till "2,5 km staden" och ambitionen på gestaltning bör vara samma som den inom den centrala radien. Då planen blir den första större etableringen

inom kommunens planerade utvecklingsområde och en inkörsport till kommande planer i Västra Kungsbäck, är det extra viktigt att den norra delen av planområdet gestaltas till en välkomnande entré.

Det centrala läget ger möjlighet till lösningar för hållbar mobilitet i form av ökad användning av kollektiv-, gång- och cykeltrafik.

Ny bebyggelse ska inspireras av Mackmyras befintliga byggnader, och tillsammans ska hela verksamhetsområdet uttrycka enhetlighet.

Inom planområdet ska Kungsbäcksvägen ramas in av fasader på liknande sätt som på den östra sidan om E4:an.

Byggnader relaterar till vägar/gator för att skapa gaturum och en tydlighet mellan privat och offentligt. Tryggheten ökar genom att planen möjliggör för människor att röra sig längs gatorna och genom att entréer vänder sig mot gatan.

ANNONSERING

Västra Kungsbäcks bebyggelse exponeras i olika grad mot E4:an och detta medför att Gävle stad kommer att annonseras för de förbipasserande på motorvägen. Eftersom detta i övrigt inte sker i någon större utsträckning längs E4:an förbi Gävle blir det extra viktigt att utformningen av bebyggelsen mot E4:an håller hög kvalitet och representerar det som Gävle vill förmedla inom 2,5 km-staden.

IDENTITET – Grön innovation, stolthet över området

PLACERING – Början på fortsättningen av staden.

ATTRAKTION – Verksamheter söker sig till Västra Kungsbäck för dess identitet och lokalisering.

ÖVERGRIPANDE STRUKTUR

ZONER - OMRÅDESKARAKTÄRER

ZON A: STÖRRE VOLYMER, SKYLTLÄGE

Stora voymer med skyltläge mot E4:an. Högre byggnad som skapar landmärke är välkommet intill Kungsbäcksvägen. Harmoniserat arkitektoniskt uttryck med naturliga material.

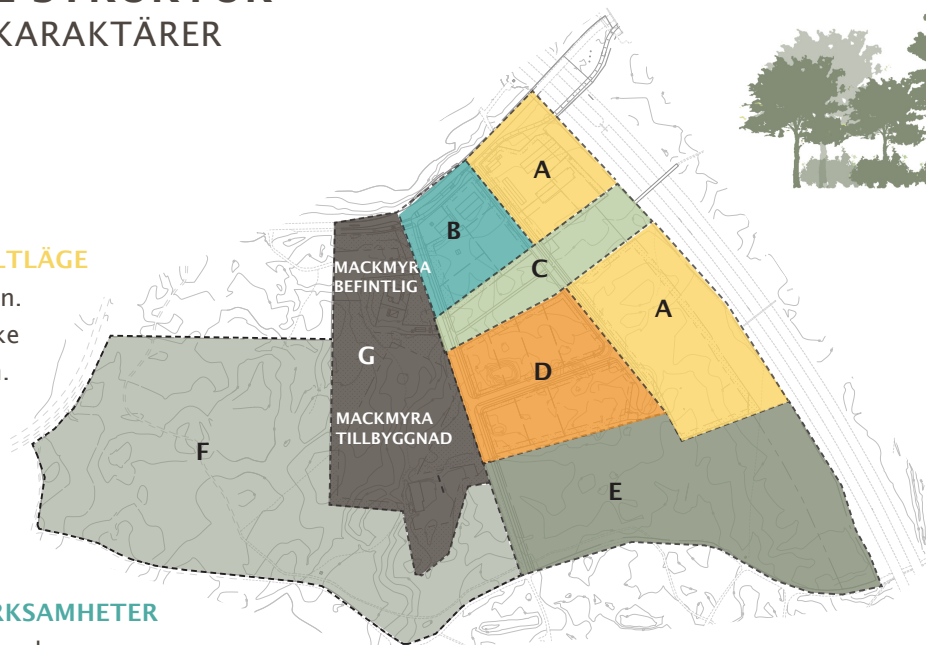
ZON B: PUBLIKA/HALVPUBLIKA VERKSAMHETER

Publika eller halvpublika verksamheter kan lokalisera sig här för att öka besöksvärdet. Samspelet med Mackmyras restaurang och de kommande verksamheterna blir en levande del av staden. En välkomnande entré i norra delen skapas med vegetation och sittplatser kombinerat med en torrdamm.

ZON D: VERKSAMHETSOMRÅDE

Denna del av området är ett mer utpräglat verksamhetsområde. Omgivande grönområden präglar karaktären och kan påverka byggnadernas materialval.

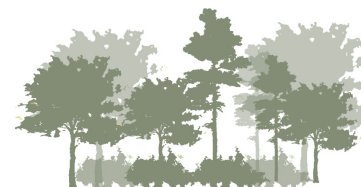
ZON C: NATURSTRÅKET

Naturstråket blir ett rekreativt stråk från de centrala delarna av Kungsbäcks verksamhetsområde med en grön koppling mot naturmarken i söder via en allé längs Kolonnvägen. Få justeringar görs med enstaka rekreativa tillägg till exempel utveckling av befintlig stig samt åtgärder för hantering av dagvatten.

ZON E: NATURMARK - UTVECKLINGSOMRÅDE

Detta naturområde har inslag av fuktiga partier och utvecklas med damm och faunadepåer för att stärka ekologiska värden för till exempel salamander och groddjur.

ZON F: NATURMARK - ERSÄTTNINGSBIOTOP

Detta naturområde lämnas orört och kan kompensera för de störningar som görs i området. Här finns höga natuvärden och området bör skötas för att upprätthålla dessa, men inga nya dammar eller liknande bör anläggas.

ZON G: MACKMYRA

Mackmyras utbyggnad av produktion och lager placeras i ett nära samband med befintligt destilleri för att underlätta produktionen. Genom att vinkla volymen och få in grönska mellan byggnader dämpas det storskaliga intrycket.

ÖVERGRIPANDE STRUKTUR

GRÖN- OCH BLÅSTRUKTUR

EXPLOATERINGENS PÅVERKAN

Den föreslagna exploateringen och strukturen kommer att påverka befintliga gröna och blå strukturer lokalt inom planområdet men också i en större skala. Påverkan innebär försämring av de ekologiska funktionerna. Enligt Ekologigruppens artskyddsutredning (*Artskyddsutredning Västra Kungsbäck, etapp 2, 2022-04-01*), försämras de ekologiska funktionerna med minskningen av naturmark, vilket påverkar habitat och livsmiljöer för de inventerade skyddsvärda arter som finns i området. Det finns även en risk att grönytor som bevaras ges försämrade ekologiska förutsättningar genom påverkan under byggskedet, och senare av ljusföroreningar, ljusinsläpp, barräffekter, buller och dränering/översvämning.

Enligt *Utredning hydrologi och dagvatten Västra Kungsbäck etapp 2 2022-01-24* kommer exploateringen att medföra en kraftig ökning av vattenflöden vid stora regn och höga vattennivåer eftersom marken inom planområdet i dagsläget till stor del utgörs av skogsmark.

UTGÅNGSPUNKT FÖR ÅTGÄRDER

Den föreslagna grön- och blåstrukturen i detta gestaltungsprogram grundar sig i inventering och analys av landskapet som genomförts av Tyréns landskapsarkitekter sammanvägt med utredningar gällande dagvatten och ekologi. Intentionen i förslaget är att motverka den förlust av habitat som exploateringen innebär, att bidra till ett gott mikroklimat, att fördröja och rena dagvatten, att minska buller samt att bidra med sociala och estetiska värden såsom identitet, rekreation, trivsel och orienterbarhet.

- Naturmark som bevaras/återställs med habitatförstärkande åtgärder
- Ny planteringsyta
- Naturmark som gallras
- Infiltrationstråk/planteringsyta
- Ny dagvattendamm med parklik karaktär
- Ny dagvattendamm med naturlig karaktär
- Ny trädplantering allé

Grön- och blåstruktur.

ÖVERGRIPANDE STRUKTUR

GRÖN- OCH BLÅSTRUKTUR

GENERELLA PRINCIPER

Naturmark återfinns inom planen i zon C, E och F. Särskilt skyddsvärda träd finns inom flera delar av planområdet och ska fortsatt värnas, mätas in samt tas hänsyn till i kommande gestaltning och projektering. Övriga delar av grönstrukturen finns inom ytor planlagt som gata eller inom kvartersmark. Nya planteringsytor och gröna tak ska inkluderas inom de exploaterade områdena.

Omfattning och placering av nya planteringar bör utredas i nästa skede. Som princip bör schakter och fyll undvikas och vid nivåskillnader bör slänter förordas före murar för att ansluta naturligt. Vid behov av höjjusteringar i anslutande gator, för att tex kunna skapa lågpunkter, bör landskapsarkitekt rådfrågas för att minimera ingreppen samtidigt som god infiltration och tillgänglighet tillgodoses.

Kolonnvägen kompletteras med en sammanhängande allé. Omfattning och placering av nya planteringar bör utredas i nästa skede. Den nya trädallén och planterade diken/svackdiken är ett sätt att stärka det gröna sambandet mellan ZON C och naturområdena i ZON E och F.

Habitatförstärkande åtgärder genomförs så som att sätta upp fågelholkar, hålträdsholkar och

bihotell, samt att bygga upp faunadepåer och stenrösen. Detta görs både inom ZON C, ZON E och på lämpliga platser inom kvartersmark.

ZON C

Befintlig vegetation och uppvuxna träd inom Naturstråket i ZON C bevaras i största möjliga mån. Den västra delen ges några rekreativa tillägg som sittplatser och förbättring av befintlig stig. Dagvattendamm anläggs i den östra änden men i övrigt görs inga åtgärder i den östra delen. Se avsnittet ZON C för mer detaljerad beskrivning av gestaltningen.

ZON E

För ZON E finns ett antal förbättringsåtgärder för naturmarken beskrivna i dokumentet *Artskyddsutredning*, samt vidare detaljering i *PM-Förslag till artskyddsåtgärder*. Dessa ska genomföras och inkluderar att bevara befintlig vegetation, anlägga ny salamanderdamm, samt att utveckla fuktiga miljöer med lövskog. Projektering av dessa åtgärder utreds just nu av Calluna/Civilscon.

ZON F

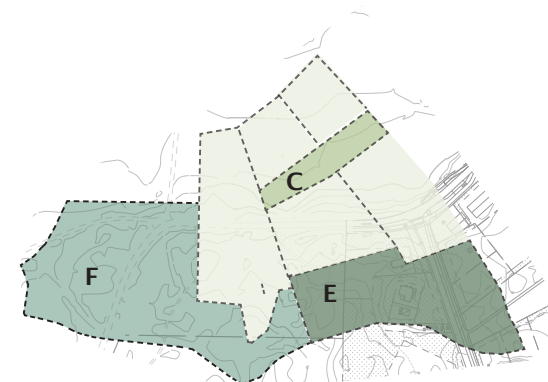
ZON F som tillkommit i PM Förslag till artskyddsåtgärder anges som en ersättningsbiotop. Detta innebär att området till delar kan

kompensera för den påverkan exploateringen innebär. Inom denna zon bör naturvårdsåtgärder undvikas då det redan bedöms finnas boplatser och födosöks- och övervintringsmöjligheter och man bör undvika att störa dessa miljöer.

DAGVATTEN

Dagvattenhanteringen inom området bör följa åtgärderna som presenteras i *PM Dagvattenutredning till Förprojektering (Sweco 23-03-30)*.

Inom allmän platsmark föreslås fem dammar anläggas, i form av torrdammar, dagvattendammar och en salamanderdamm. Den sistnämnda

ZON C, E OCH F består av naturmark.

ÖVERGRIPANDE STRUKTUR

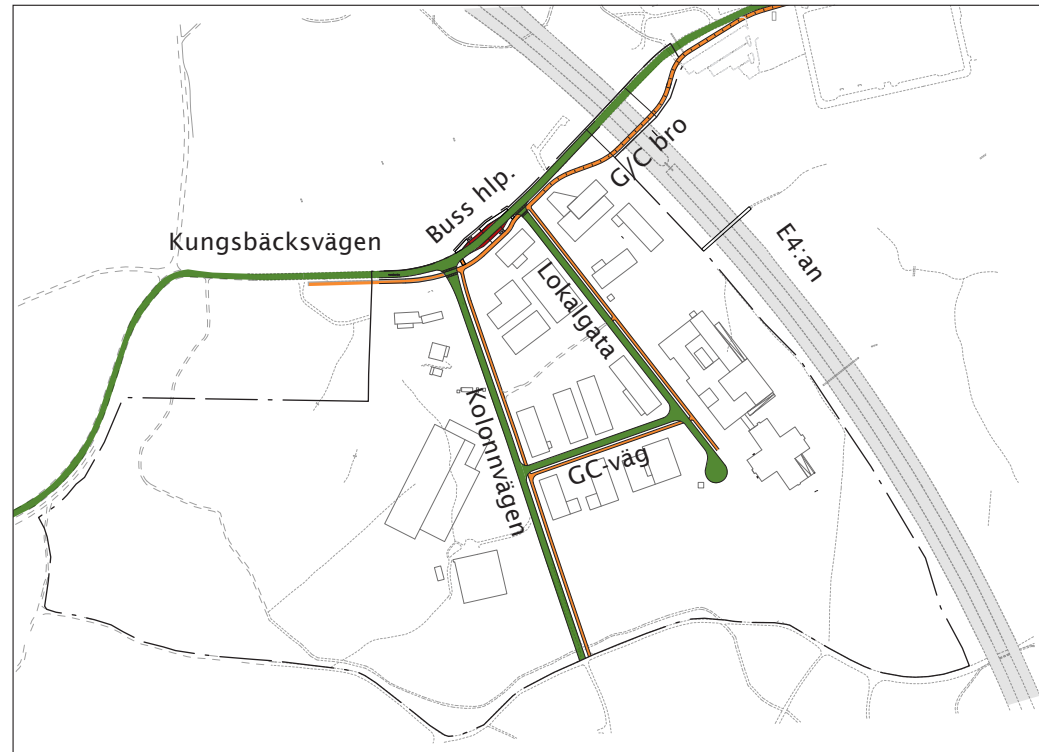
TRAFIKNÄT

kräver åtgärder gällande rövning av vegetation.

Kolonnvägen breddas och förses med en separat GC-bana. Lokalgatan går i en slinga genom området och försörjer den nya bebyggelsen. Även denna gata inkluderar GC-bana. Kungsbäcksvägen förbereds för anläggning av eventuellt kommande busshållplatser.

Alternativ för att åstadkomma GC-förbindelse av god standard i anslutning till Kungsbäcksvägen har studerats. Nu liggande förslag går ut på att anlägga en ny GC-bro strax söder om Kungsbäcksvägen. Befintlig stålbro tas bort.

GC-bana byggs vidare längs Kungsbäcksvägen västerut och ansluts till befintlig GC-bana.

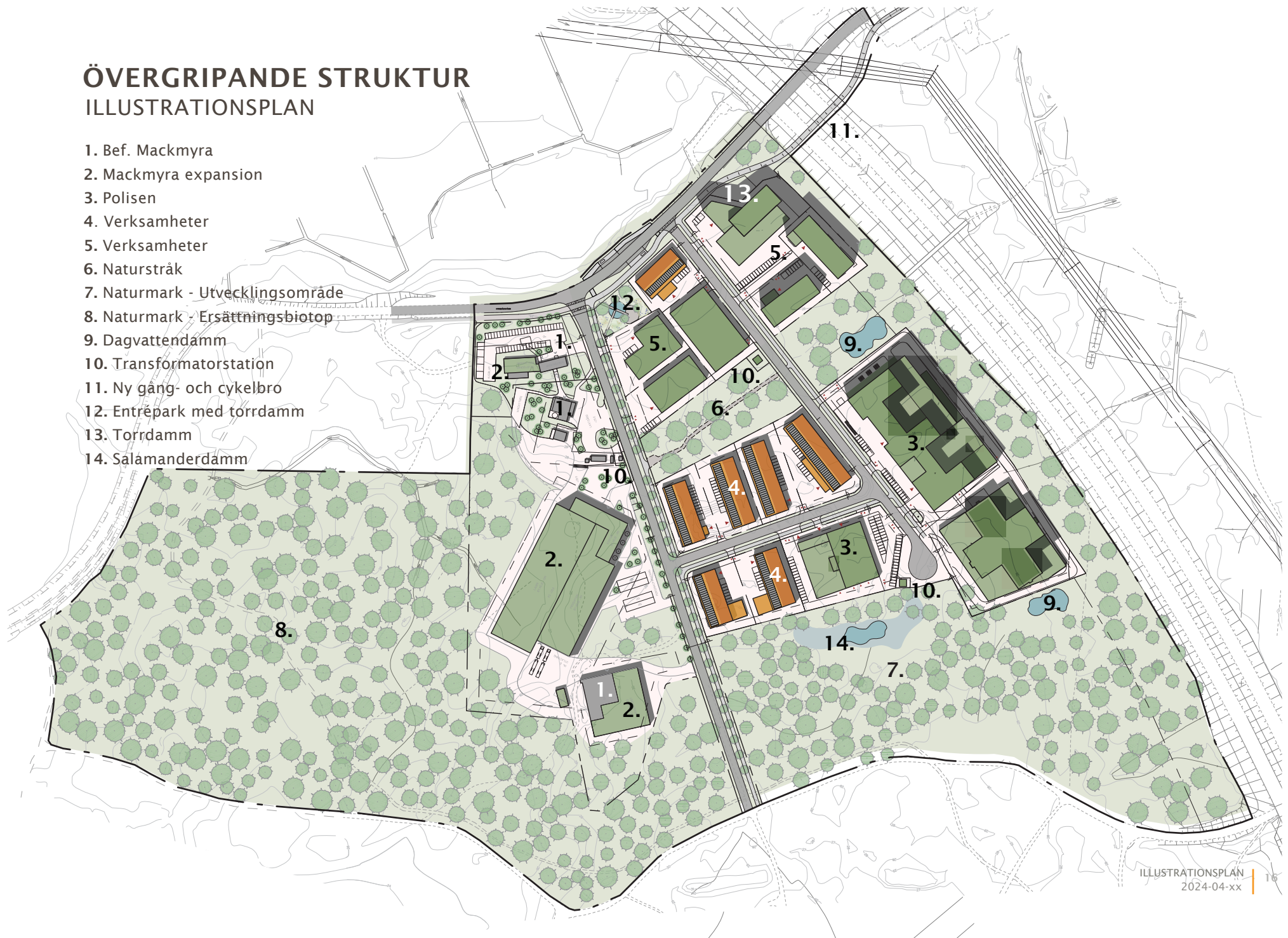

Trafiknätet

ÖVERGRIPANDE STRUKTUR

ILLUSTRATIONSPLAN

1. Bef. Mackmyra
2. Mackmyra expansion
3. Polisen
4. Verksamheter
5. Verksamheter
6. Naturstråk
7. Naturmark - Utvecklingsområde
8. Naturmark - Ersättningsbiotop
9. Dagvattendamm
10. Transformatorstation
11. Ny gång- och cykelbro
12. Entrépark med torrdamm
13. Torrdamm
14. Salamanderdamm

GESTALTNINGSPRINCIPER

ZON A

BEBYGGELSE

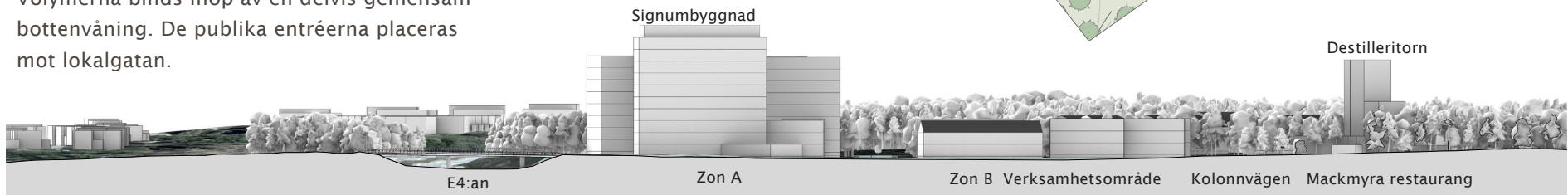
Området kommer att bli Gävles front mot E4:an och bebyggelsen mot Kungsbäcksvägen blir entrén till verksamhetsområdet. Områdets karaktär ska vara inbjudande och samspela i karaktär med Mackmyras befintliga bebyggelse. En ny gc-bro stärker kopplingen till de centrala delarna av Gävle.

VOLYMER OCH PLACERING

I områdets norra del, vid E4:ans brofäste placeras ett högt hus, en signumbyggnad för Gävle och området. Placeringen av en högre byggnad i det nordöstra hörnet kommer inte att påverka skuggbildningen av platsen negativt i någon större omfattning.

Den högre bebyggelsen mot E4:an bidrar till att stänga ut buller från vägen.

I områdets södra del kommer Polisen och Kriminalvården att etablera sig i två separata volymer, en huvudbyggnad samt ett häkte. Volymerna binds ihop av en delvis gemensam bottenvåning. De publika entréerna placeras mot lokalgatan.

GESTALTNINGSPRINCIPER

ZON A

BYGGNADSHÖJD

Områdets byggnadshöjd är 33 meter förutom signumbyggnaden som kan vara 44 meter hög (11 vån).

GESTALTNING

Signumbyggnadens utformning är viktig då den kommer att skapa ett nytt landmärke i Gävle. Ambitionen är att funktionen i byggnaden samt dess närhet till E4:an ska spegla fasadutformningen. Planen tar höjd för att byggnaden kan vara i trä, både i stomme och fasad men andra material kan vara aktuella om de har stora arkitektoniska kvaliteer. Destilleritornet som redan ligger i området har på ett förtjänstfullt sätt anpassats till platsen både i form och material. Avslutningen av den högre byggnaden är av stor vikt då den kommer att påverka stadens siluett.

Tydliga volymer efterstävas i området där färgsättningen utgår från omgivande skogslandskap för att på ett effektivt sätt smälta in eller kontrastera. Kulör som bör användas är svart-mörkgrå, mörkgrönt eller falurött eller naturfärgat trä. Trä kan företrädesvis användas som fasadmatrial och taken utformas så det möjliggör placering av antingen solceller eller gröna tak.

Kajstaden, Västerås. 8 våningar, C.F Moller.

Exempel på avslut av en högre byggnad

*Mjøstårnet Norge,
Voll Arkitekter AS Foto:Ricardo*

*Sara Kulturhus, Skellefteå
20 våningar, White arkitekter. Kulturhus och hotell*

*Tullhuset, Gävle
GWSK & Arkitektgruppen*

GESTALTNINGSPRINCIPER

ZON C NATURSTRÅKET

GESTALTNINGSFÖRSLAG

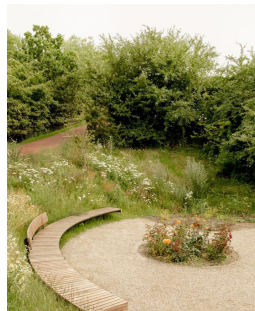
Befintlig vegetation inom naturstråket bevaras i största möjliga mån och påverkan av vegetation vid anläggning av dammar återställs. Den befintliga stigen i stråkets västra del utvecklas med en fotgängarvänlig beläggning som samspelar med naturkaraktären, stenmjöl eller liknande. Hänsyn tas till befintliga uppvuxna träd och bredd och dragning av stig anpassas till befintliga träd och topografi för att minimera schakter som påverkar slänter samt träden negativt. Murar är främmande för naturmark och ska undvikas.

Dagvattendammen gestaltas med naturkaraktär enligt gestaltungsprincip för dagvattendammar. I västra delen av naturstråket, intill Kolonnvägen gallras en yta fram som bildar en samlingsplats med sittmöjligheter. Som habitatförstärkande åtgärder placeras faunadepåer och stenrösen ut enligt gestaltungsprinciperna.

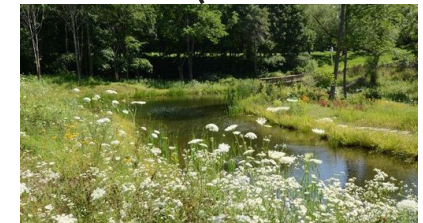
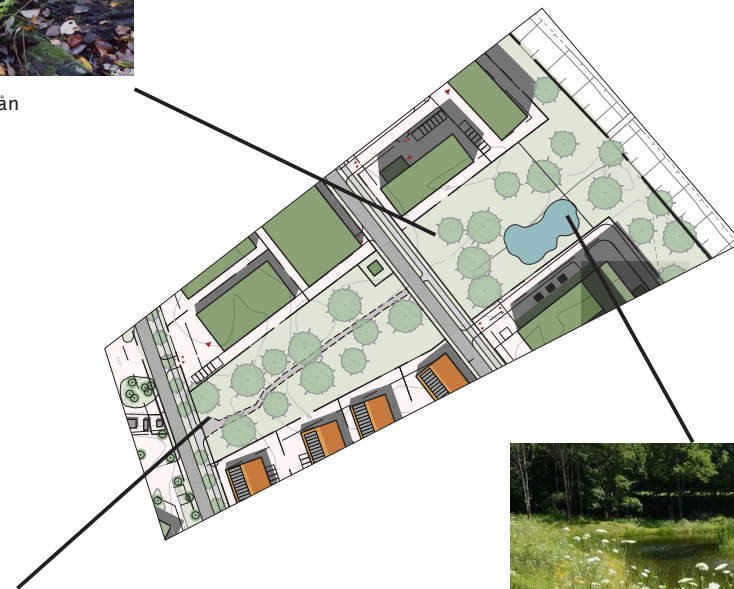
Genom att se över och förstärka de anslutande stråken vid naturstråkets början och slut blir naturstråket en grön länk inom planområdet. Därför bör vegetationsridån mot E4an bibehållas där så är möjligt. En ny trädallé vid Kolonnvägen sammanlänkar naturstråket med zon E och F som är mer utpräglade naturområden.

Faunadepåer återvunna från gallrad vegetation

Närmast Kolonnvägen skapas en stenmjölsyta med sittplatser.

Dagvattendamm, naturkaraktär

GESTALTNINGSPRINCIPER

ZON B OCH D

BEBYGGELSE

I Zon B får gärna mer publika verksamheter etablera sig så ett samspel med Mackmyra kan ske. Här etableras ett parkeringshus för att klara parkeringsbehovet i hela området. I zon D etableras verksamheter med flexibel användning och även ett annex till polishuset. En exploatering till 45% är möjlig i de båda områdena.

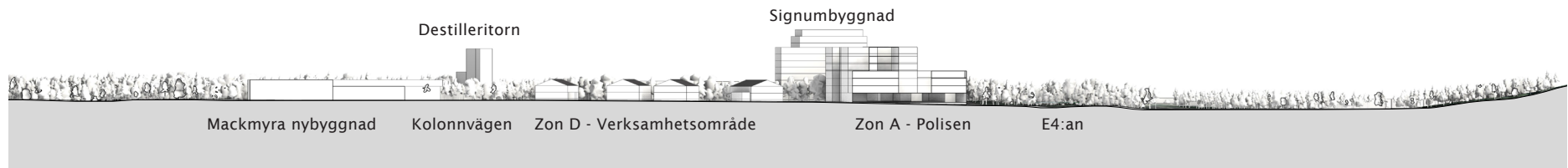
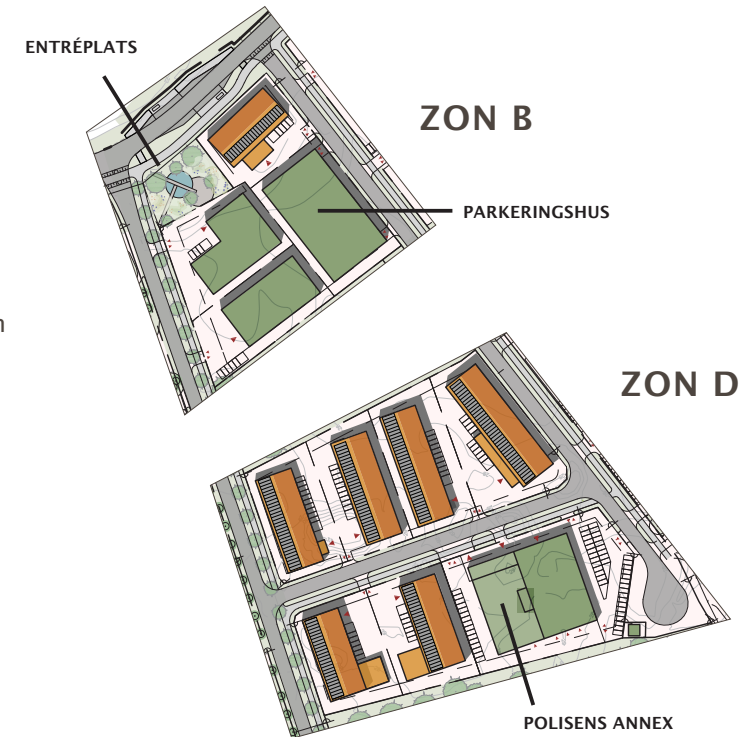
VOLYMER, PLACERING

Verksamhetslokalerna vänder generellt sin kortsida mot den nya lokalgatan och skapar på detta sätt en rytm och definierar gaturummet. Volymerna kan med fördel ha sadeltak. Byggnaderna bör visa sin framsida mot gatan och därmed bidra till en säker och trygg miljö. Zonen närmast gatan bör upplevas befolkad och detta kan ske genom att glasade entréer placeras i hörnet mot gatan och att eventuella kontorsrum placeras på kortsidan.

Kungsbäcksvägen möts med en långfasad för att förtydliga områdets gräns.

I zon D, vid vändplanen, kommer Polisen att etablera ett annex till sin övriga bebyggelse.

I hörnet vid Kolonnvägen anläggs en entréplats med vistelse som även innehåller en torrkvattendamm. Platsen kan utvecklas till en inbjudande entreplats med rekreativa värden och dagattenhantering.

GESTALTNINGSPRINCIPER

ZON B OCH D

BYGGNADSHÖJD

Byggnadshöjden är 13 meter i båda zonerna.

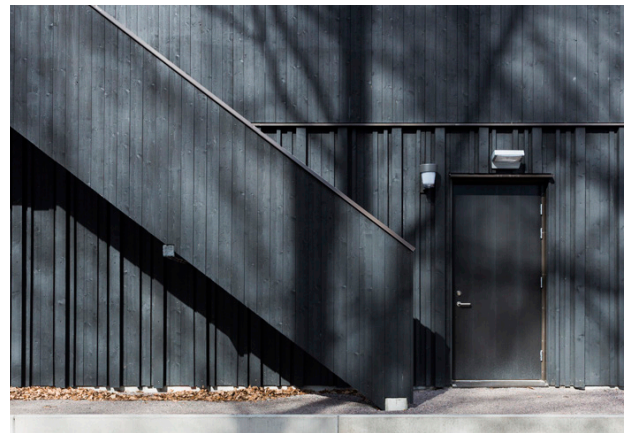
GESTALTNING

Tydliga volymer där färgsättningen utgår från omgivande skogslandskap för att på ett effektivt sätt smälta in eller kontrastera. Kulörer som bör användas är svart-mörkgrå, mörkgrönt eller falurött. Naturfärgad träfasad som åldras på ett vackert sätt kan även berika området.

Trä kan företrädesvis användas som fasadmateriäl, om inte på hela fasaden så bör det användas vid entreér och där människor rör sig. Parkeringsgaragets slutna fasader bör omhändertas för att bidra positivt till gaturummet. Taken utformas så det möjliggör placering av antingen solceller eller gröna tak. Verksamhetslokalerna kan med fördel ha sadeltak.

Wudd House Industribyggnad, Sigtuna - White Area

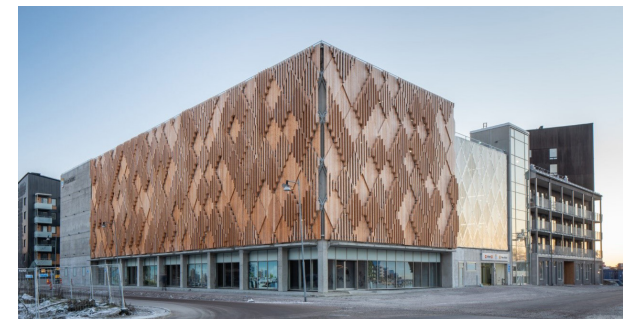
Exempel - Svart slamfärg, Carlstedts arkitektkontor

Industrihus, Skellefteå - Tyréns. Area ca 1 450 m²

Ladan - kulturlandskapets förråd/verkstad.

Parkeringshus Däcket, Västerås.
Publik bottenvåning, fasad i trä.

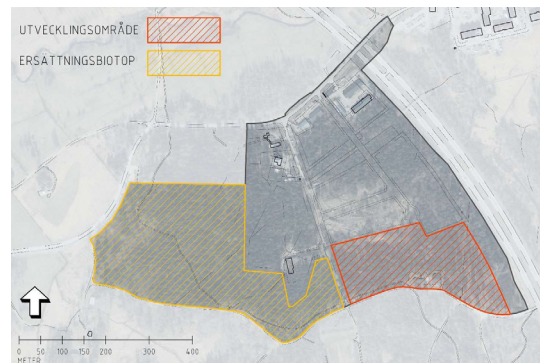
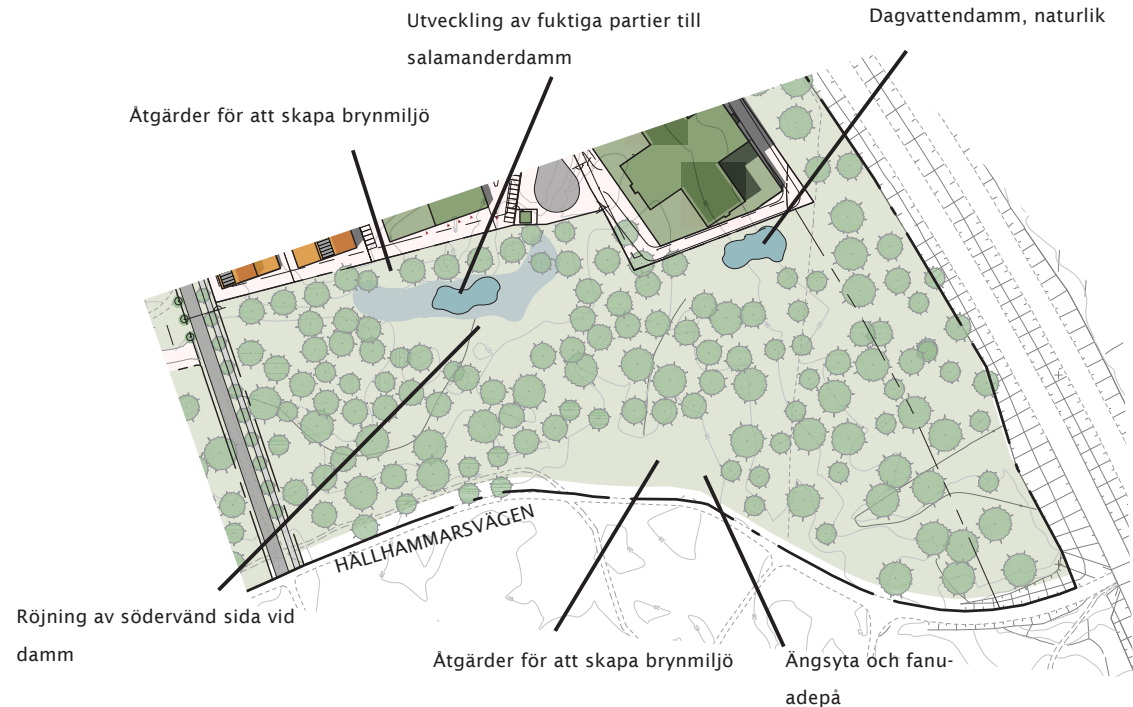
GESTALTNINGSPRINCIPER

ZON E UTVECKLINGSOMRÅDE

Zon E har studerats av ekologer i en naturvärdesinventering 2021-2022 samt vidare med förslag kring åtgärder i *PM Artskyddsåtgärder 2023*. I båda dessa utredningar framkommer ett antal förstärkningsåtgärder för naturmarken.

Området består i huvudsak av blandskog med gran, tall, asp, rönn, sälg och björk. Viss förekomst av död ved finns både som stående och liggande samt enstaka hålträd. I de mellersta och norra delarna finns fuktiga områden medan de södra och sydöstra delarna mot Hällhammarsvägen är torrare.

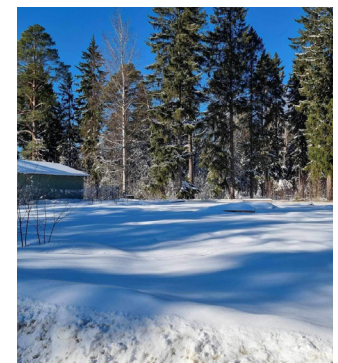
Den övergripande åtgärden inom zon E handlar att genom olika insatser kunna bevara och utveckla området för att gynna arter som har identifierats som skyddsvärda inom, eller i närheten av området. Åtgärderna inkluderar att bevara befintlig vegetation, skapa brynmiljöer i gränsen mellan exploatering och natur, uppföra ny salamanderdamm, genom att ex röja södervända partier, installera faunadepåer. Projekttering av dessa åtgärder utreds just nu av Calluna/Civilscon (Se *PM- Artskyddsåtgärder* för detaljer).

Indelning av område E och F (KÄLLA: *PM- Artskyddsåtgärder*)

Vid blivande salamanderdamm.

Vid ångsyta och faunadepå.

GESTALTNINGSPRINCIPER

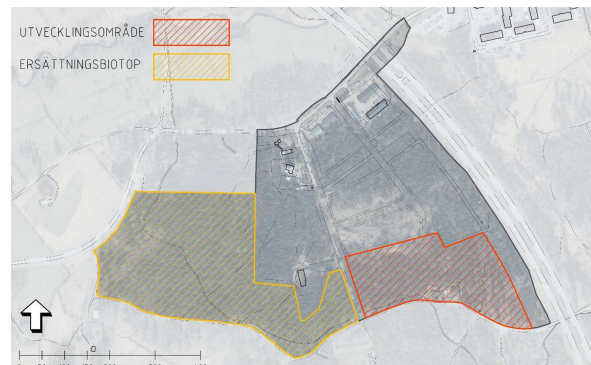
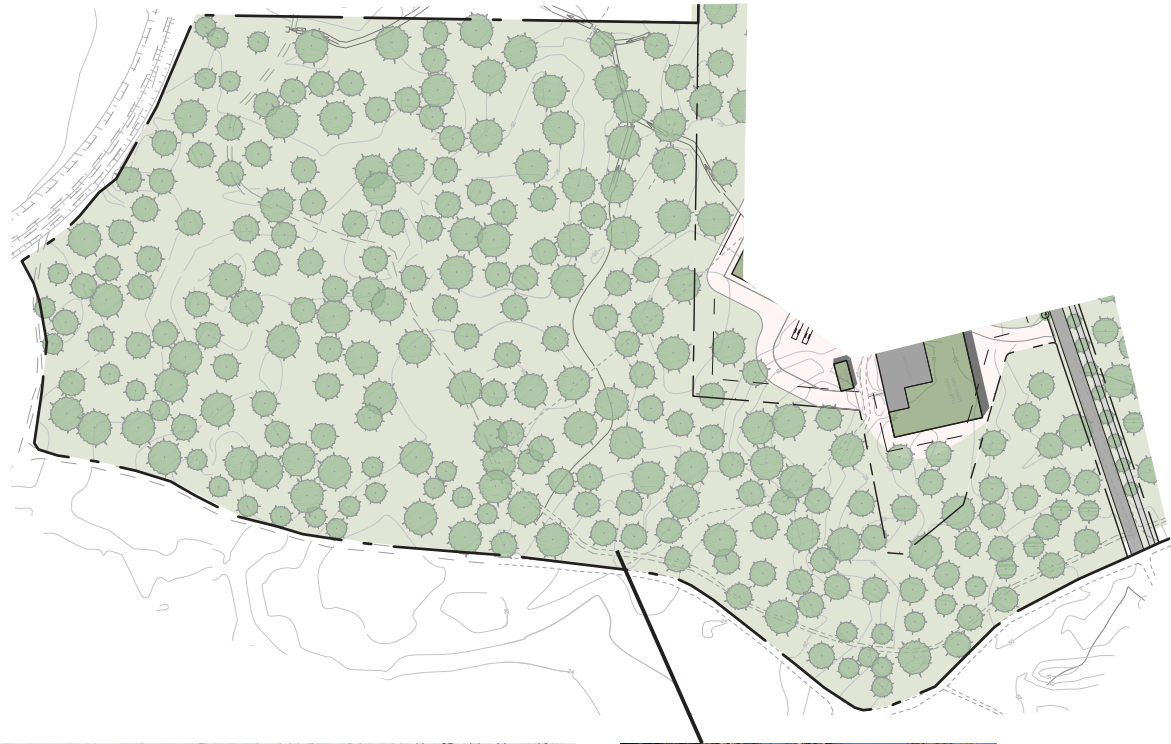
ZON F ERSÄTTNINGSBIOTOP

Zon F har tillkommit planområdet senare i planarbetet för att kompensera för den påverkan som utvecklingen av Kungsbäck innebär.

Området har studerats av ekologer på Civilscon/Calluna, med utgångspunkt i *Artskyddsutredningen* som togs fram 2022. I *PM Artskyddsåtgärder* sammanfattas åtgärder för att göra området till en ersättningsbiotop.

Zon F består av fuktig blandskog och har stråk av skogskärr. I de västra delarna finns flera stridsvärn och hela området har ingått i Kungsbäcks militära övningsområde. Skogen är åldersvarierad och domineras på höglänta platser av tall. Området är mer fuktpåverkat jämfört med planområdets övriga delar. Höga naturvärden inom området finns i framförallt brynmiljöer. Kärr, fuktiga sänkor och diken som finns i området bildar viktiga habitat för groddjur och salamander.

För område F föreslås sparsamt med åtgärder för att värna den känsliga miljön, inget behov av nya dammar finns. Ersättningsbiotopens kontinuitet behöver säkerställas vilket är en av anledningarna till att den infräglas i detaljplanen. Veteransering av träd kan vara lämplig för zon F.

Indelning av område E och F (PM- Artskyddsåtgärder)

Zon F sett från anslutande väg

GESTALTNINGSPRINCIPER

ZON G MACKMYRA

BEBYGGELSE

Mackmyras verksamhet får möjlighet att expandera söder om befintliga lokaler. Vksamheten utökas och en ny produktionshall med lager samt kontor etableras.

VOLYMER, PLACERING

Den stora volymen placeras i vinkel mot Kolonnvägen för att ej upplevas för massiv. Den lägre kontorsdelen placeras mot Kolonnvägen och möter skalan på verksamhetsområdet och bidrar till gaturummet på ett positivt sätt.

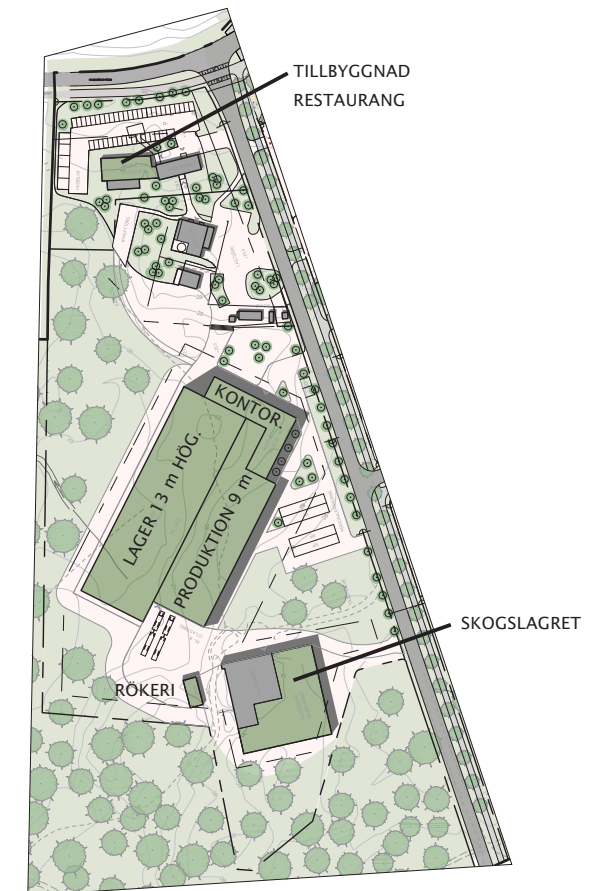
BYGGNADSHÖJD

Mackmyras volym varierar i höjd mellan 9 och 13 meter. Den högre delen, lagret, är lokaliserat mot skogen.

GESTALTNING

Den befintliga verksamhetens formspråk med mörka träfasader och tydlig volymsbehandling bör även präglade de nya volymerna.

*Befintlig utformning
av Mackmyra*

GESTALTNINGSPRINCIPER

MÖTET MED E4:AN

I den norra delen ligger bebyggelsen välexponerad från E4:an. Avstånd från E4:ans vägkant till signumbyggbadet är ca 47 meter. Volymen som ligger parallell med E4:an har ett avstånd på ca 40 meter till vägkanten.

Stor vikt läggs vid att den nya bebyggelsen mot E4:an har hög arkitektonisk kvalité då den blir Gävles front för de som passerar.

Den södra delens bebyggelse håller ett avstånd på minst femtio meter från E4:an, därmed medges en vegetationszon mellan bebyggelsen och vägen. Vegetationszon bevaras i största möjliga mån under anläggningsskeedet och kan om önskvärt gallras i samråd med ekolog. Detta för att annonsera bebyggelsen i området.

Vy från Kungsbäcksbron - norra delen av planområdet

Vy körandes i nordlig riktning på E4:an - södra delen av planområdet

GESTALTNINGSPRINCIPER

GATURUM

ÖVERGRIPANDE PRINCIPER

Planteringszonen som är utpekad i sektionerna är en lämplig yta för att anlägga infiltrationstråk. Förslag på infiltrationsstråk är regnbäddar, svackdiken eller makadamdiken. Infiltrationsstråken kan med fördel planteras med lämpliga växter för ståndorten, för att skapa ett så grönt gaturum som möjligt. Där dagvattenhantering bedöms som ej nödvändigt, ska planteringszonen vara en planteringsyta. Planteringsytor planteras förslagsvis med salttålig ängssådd eller marktäckande buskar som bidrar med blommande vegetation i området.

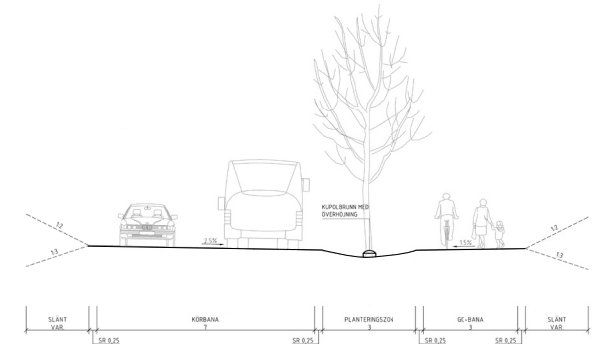

Exempel på flerartad trädallé.

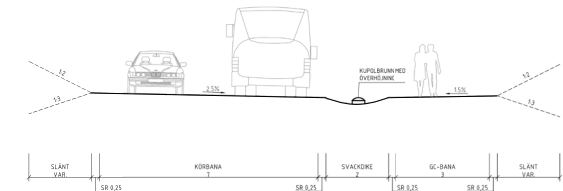
PRINCIP FÖR ALLÉ

Längs med Kolonnvägen skapas en skiljeremsa mellan körbana och GC-bana på 3 meter, där en allé ska planteras. Skiljeremsan kan vara uppbyggd som planteringsyta och/eller som infiltrationsstråk.

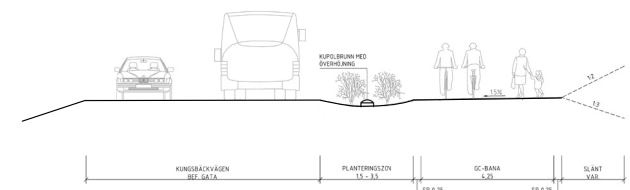
Allén föreslås bestå av flerartade träd. Byte av art kan med fördel ske vid naturliga avbrott i gaturummet, såsom vid infarter. En flerartad allé har fördelen att den ger ett mer skogslikt uttryck än en ensartad allé. Detta kommer bättre att smälta in i områdets omgivande blandskog. Med varierade arter blir det även möjligt att anpassa trädplanteringen utifrån gaturummets föränderliga skala och karaktär över sträckan. Detta bidrar till ökad orienterbarhet vilket är en viktig kvalitet i verksamhetsområdet. Avstånd mellan träd avgörs utifrån val av arter i senare skede.

Principsektion Kolonnvägen.

Principsektion ny lokalgata.

Principsektion Kungsbäcksvägen.

GESTALTNINGSPRINCIPER

BELYSNING OCH SKYLTNING

En ljusplan bör tas fram i samråd med ekolog och ljusdesigner med specialkompetens inom nattaktiva djur och hållbarhetsfrågor. För att belysning i området ska värna om så väl ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet behöver ljusdesignern projektera efter behoven för både människa och djur.

All belysning behöver vara mycket lågt dimningsbar, vara av typen varmvitt med så låg andel blått ljus som möjligt, samt tids- och säsongsstyrd: maj - september kan mängden belysta ytor dras ner.

Vidare ska all belysning vara avskärmd från uppåtljus, ljus ska inte heller spilla ut mot naturområde. Mörka passager, ett område eller några olika, ska lämnas obelysta nattetid för vissa arter. Byggnader som inbjuder till bostad åt fladdermöss bör inte ha någon fasadbelysning eller områdesbelysning efter kl. 20 oktober-april.

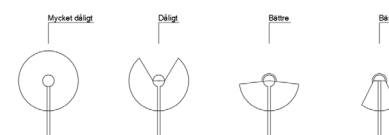
Trygghet upplevs i högre grad i områden som är lite levande nästan dygnet runt. Dvs. ett industriområde som är upplyst hela natten

känns ändå inte tryggt om det är folktomt. Att öka belysningen behöver därmed inte vara lösningen utan typ av belysning och placering är avgörande för att skapa en känsla av trygghet och överblick. Exempelvis ska mörka partier inte ligga i anslutning till hög vegetation som ger ytterligare densitet till mörkret. Att ha kontraster i ljuset underlättar för syn och orientering varför mörka partier också kan upplevas stödja seendet. Belysningen bör även utgöras av vertikalt ljus, som innebär att ansiktsdrag på mötande person enklare kan tydas.

Skyltning ska samordnas inom planområdet, En informationstavla som beskriver verksamheterna placeras på strategiskt ställe, förslagsvis mot Kungsbäcksvägen. Inom kvartersmark tillåts enbart skyltning på fasader. Reklamskyltning på mark och tak tillåts ej. Skyltar ska utföras med fristående bokstäver och figurer. Bildväxlande skyltar såväl som skyltning mot E4:an tillåts ej. Ljusintensiva skyltar och fasadbelysning bör minimeras och hållas långt ifrån naturområden.

Exempel på riktat ljus och mörkare partier mellan armaturer

Förslag på hur ljus bör riktas för att uppnå bättre ljusmiljöer för djurliv.

GESTALTNINGSPRINCIPER DAMMAR

PARKKARAKTÄR

I planområdets norra del utmed Kungsbäcksvägen, finns potential att skapa sociala och estetiska mervärden i form av en trivsamt entré-plats till området. Intill hörnet Kungsbäcksvägen- Kolonnvägen finns behov av att avvattna ytan och här föreslås en torrdam anläggas med mer ordnad parkkaraktär. Förutom att vara optimerad för dagvattenhantering och ekologiska värden, ska den också utformas med hänsyn till sociala och estetiska värden.

För att ge dammen och platsen ett mer gestaltat uttryck kan exempelvis ett tydligt formspråk användas i material och växtlighet. Viktigt att beakta är också att torrdammen kommer delvis

Illustration över entréplats med torrdam.

Detaljer och material i torrdam som kan ge ett mer gestaltat/ordnat intryck för dammar med parkkaraktär.

Spänger är ett sätt att aktivera dammar som en plats för rekreation och vistelse.

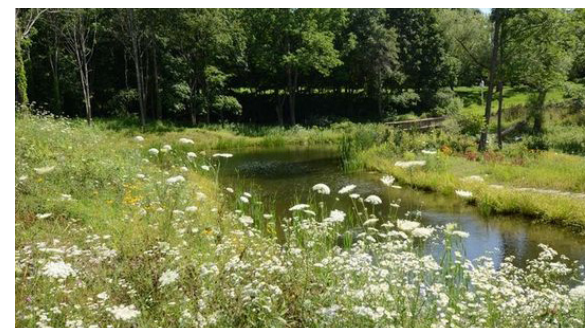
vara just torr och ett sätt att aktivera platsen är att skapa sittplatser, anlägga spänger eller bryggor i anslutning till dammen, samt sätta upp informationstavlor för att sprida kunskap om dagvattenhantering. Utformning och skötselplan bör tas fram i samråd med ekolog, dagvattenutredare och landskapsarkitekt.

En källa för inspiration skulle kunna vara Mackmyra och att jobba med färg och form som påminner om verksamheten, så som trä, mörka ytor, rundade former.

NATURKARAKTÄR

De dagvattendammar som är belägna i naturmark utformas förslagsvis med en mer naturlig karaktär. Detta innebär att dammarna, förutom att vara optimerade för dagvattenhantering, också ska gynna den biologiska mångfalden i området. Dammarna kan bidra till att ge bra förutsättningar för lekplats/födo-plats fåglar och groddjur.

Gestaltningssmässigt återskapas eller efterhärmas natur vid dessa dammar. Lokalt växtmaterial används och om kanter behöver stadgas upp används sprängsten före ex murar/kantstöd. Hårdgjorda ytor och möblering undviks, på enstaka platser kan dock möblering vara lämpligt men placering för detta bör utredas vidare.

Exempel på naturhärmande gestaltning/naturkaraktär.

GESTALTNINGSPRINCIPER

GRÖNA ÅTGÄRDER

INHÄGNAD AV FASTIGHET

Där verksamheter kräver inhägnade fastigheter, föreslås att klättrväxter eller annan plantering klär in stängslet för skapa ett mjukare intryck. Alternativt kan trästaket med fördel väljas istället för stängsel i stål.

PLANTERINGAR OCH GRÖNA TAK

Växtval till nya planteringar och gröna tak inom området ska väljas ut efter dess förmåga att gynna djurarter som finns i området och dess invasiva tendens ska utredas. Nya växter i området bör därmed vara en bladning av blommande, bärsättande och storfröiga växter som skapar föda åt pollinatörer, insekter och fåglar i området.

Exempel trästaket och plantering

Exempel klättrväxter på Gunnebostängsel

Gröna tak på fastigheter och komplementbyggnader föreslås anläggas som biotoptak. Detta för optimera för den biologiska mångfalden i området. För biotoptak krävs en växtbädd på 80-300 mm för örtartade växter. Biotoptaken kan med fördel kompletteras med stenrösen, död ved och insektshotell.

Valet av växter ska utredas i samråd mellan landskapsarkitekt och specielkompetens för anläggning av gröna tak. Val av träd till belysta miljöer kan även samrådats med ljusdesigner med specialkompetens inom belysningens negativa effekter på växter och träd.

Exempel på bihotell

HABITAT

Fågelholkar kan exempelvis byggas med hjälp av överbliven ved. Fågelholken bör placeras 2-5 meter över marken i ett läge med halvskugga. Fladdermusholkar bör sätta upp två och två på samma plats. Mellan 2-4 meter över marken bör holkarna placeras, gärna i söderläge.

Faunadepåer skapas genom att lämna fallna träd som dött på marken i soliga lägen eller genom att lämna högstubbar eller en samling kvistar och grenar. Man kan även samla trädstammar på hög i ett område som är halvskuggigt. Även stenrösen föreslås att placera ut i soliga och torra områden. Vid anläggning av stenrösen använd återvunna stenar från området i största möjliga mån.

Vid placering av bihotell är det lämpligt att variera placeringen. Bihotellen kan placeras både på marknivå och på en högre nivå, exempelvis i ett träd.

Informationsskyltar föreslås att sättas upp i anslutning till befolkade ytor i syfte att berätta om nyttan med habitatförstärkande åtgärder.

ILLUSTRATION VY

VIDARE ARBETE

UTREDNINGAR

Ljusplan - Tas fram i samråd mellan Ljusdesiger och ekolog för att främja nattaktiva djur och inkludera trygghetsaspekter.

Utformning av dagvattendammar med ev tillhörande vistelseytor- tas fram i samråd med dagvattenutredare, landskapsarkitekt och ekolog.

Tyréns Sverige AB

Tel: 010 452 20 00
www.tyrens.se

Säte Stockholm
Org.Nr: 556194-7986

TYRÉNS